

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

Filozófia TDK

2011.09.07-2011.11.15

A tudományos munka módszertani elvei

Dr. Simon József

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Az értekezés

- Az értekezés a filozófiai gondolkodás (napjainkban) legfontosabb kifejeződési formája.
- Az értekezés írott forma, még akkor is, ha adott esetben szóban hangzik el (konferencia előadás).

Az értekezés

- Formai feltételek
- kettős jelleg:
 - 1) egyrészt a *gondolkodás természetéből* fakadnak,
 - 2) másrészt *retorikai* jellegűek.

Az értekezés

- Az értekezésben e kettő összekapcsolódik: a formai feltételek alapvető célja az, hogy a gondolkodás *közérthető* módon jusson kifejezésre.

Az értekezés

- Az értekezés felépítése:
 - a) bevezetés
 - b) kifejtés
 - c) összegzése

Az értekezés

- **Bevezetés**
- A gondolkodás szempontjából a bevezetés a problémafelvetést, a kérdés megnyitását szolgálja.
- A retorika szempontjából, a bevezetés a figyelemfelkeltést, az érdeklődés megteremtését szolgálja az olvasóban vagy a hallgatóban.

Az értekezés

- **Kifejtés**
- A gondolkodás szempontjából a kifejtés a kérdés elemzésére, több szempontból történő analitikus értelmezésére szolgál.
- A retorika szempontjából a kifejtés lépésről-lépésre vezeti végig az olvasó figyelmét az elemzett kérdéseken beavatva őt a probléma mélyebb értelmébe, jelentésébe.

Az értekezés

- Összegzés
- A gondolkodás szempontjából összegzés az eredmények tömör megfogalmazására hivatott, szintetikus jellegű.
- A retorika szempontjából az összegzés az elemzések következtetéseinek lényegre törő megfogalmazása.

Az értekezés

- Értekezésről akkor beszélünk, ha a szövegünk megfelel ezeknek az általános formai és tartalmi feltételeknek.
- Valójában minden akadémiai filozófiai megnyilvánulás értekezés: szemináriumi dolgozat, tudományos diákköri dolgozat, szakdolgozat, konferencia előadás, tanulmány, doktori disszertáció stb.

Az értekezés kivitelezése

- Előkészítő lépések:
- 1. primér és szakirodalmi olvasmányok feldolgozása
- 2. a téma megtalálása
- 3. a problematizálás
- 4. a kulcsfogalmak elemzése és meghatározása
- 5. a kérdés kidolgozása

Az értekezés kivitelezése

- Szakirodalom feldolgozása
- Minden értekezésben használunk vendégszövegeket. Egyes értekezések kifejezetten szövegértelmezésen alapulnak.
- Minden olvasott tanulmányról rövid lényegi összefoglaló készítése.

Az értekezés kivitelezése

- Szakirodalom feldolgozása
- *Mindig azt keressük egy szövegben, hogy mi a szerző tézise, mit állít, mi mellett érvel, mi a fő koncepciója és kivel ill. miben vitázik.*

A vázlat (plan, outline)

- az értekezés részletes tervrajza
- Adott esetben nagyobb terjedelmű munkát (szakdolgozat: 40-50 oldal; doktori disszertáció: 180-200 oldal) részekre bonthatunk.
- Így már nem egy 50 oldalas értekezéssel állunk szemben, hanem pl. 4 db 10 oldalassal (plusz bevezetés és összegzés).

A vázlat (plan, outline)

- Kiindulópont
- Cél
- Lépések (fejezetek, részfejezetek)

A vázlat (plan, outline)

- A fejezetcímek, alproblémák elkülönítése
- Ezek alá érdemes összegyűjteni a kommentálandó primér szövegeket, és azokat a hivatkozandó szekundér szövegeket.

A vázlat (plan, outline)

- Egy vázlat akkor tekinthető véglegesnek, ha tartalmazza a megírandó értekezés hierarchikus struktúráját és gondolatmenetét lépésről-lépésre.

A vázlat (plan, outline)

- A már elkészített vázlathoz nem szabad mereven ragaszkodni. A vázlat az írás során (szinte szükségszerűen) módosul, hiszen felmerülhetnek olyan új problémák, amelyek a vázlat készítésekor még nem voltak láthatóak.